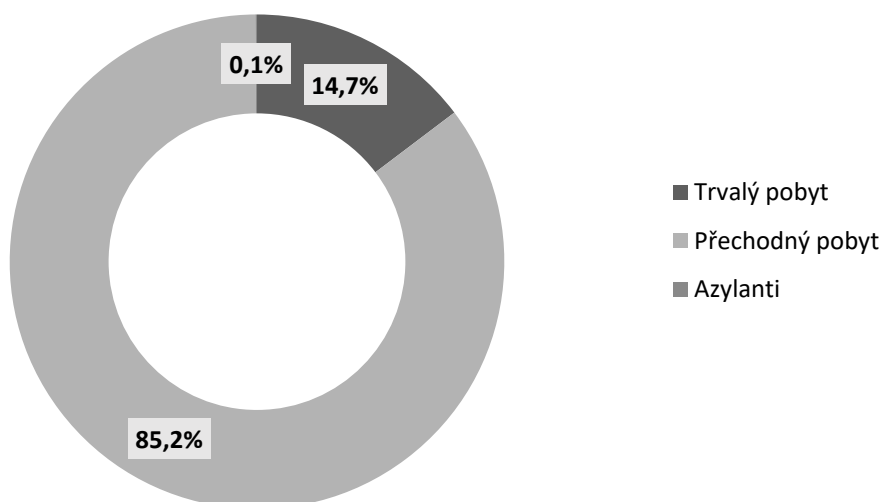


3. Občané Ukrajiny s dlouhodobým nebo trvalým pobytem, vízy nad 90 dnů a dočasnou ochranou na území ČR

Občané Ukrajiny k nám začali přicházet, zejména za prací, již od začátku 90. let minulého století. V roce 1994 jich na území ČR bylo evidováno celkem 14 230. Převážná většina z tohoto počtu (89 %) měla udělený dlouhodobý pobyt nebo dlouhodobá víza. Počty Ukrajinců, kteří na našem území pobývali na základě získaného trvalého pobytu byly v tomto období velmi nízké. Do roku 2004, tj. do roku vstupu našeho státu do Evropské Unie, se počty Ukrajinců u nás navýšily na 78 263 osob, z nichž opět většina (83 %) pobývala na našem území na základě dlouhodobého pobytu nebo dlouhodobého víza. Počty ukrajinských imigrantů v dalším období kontinuálně rostly, a to až do začátku ekonomické krize v roce 2008, kdy dosáhly svého prozatímního vrcholu, 131 921 osob, přičemž stále převažovaly osoby s některým z typů přechodného pobytu. V roce 2009 je však patrna početní stagnace této skupiny cizinců na našem území, a to na úrovni 132 tis. V období let 2010-2014 je mezi Ukrajinci na našem území markantní klesající trend, přičemž od roku 2012 začínají převažovat ti, kteří získali povolení k trvalému pobytu. Od roku 2015 nastává v důsledku oživení české ekonomiky opětovný meziroční růst celkového počtu ukrajinských občanů u nás, který přetrvává až do současnosti. Zatímco však až do roku 2020 je mezi ukrajinskými občany patrna převaha těch, kteří na našem území obdrželi povolení k trvalému pobytu, od roku 2021 se tento trend převrací a většinu získávají držitelé některého z typu přechodného pobytu. Převaha této pobytové kategorie je drtivá zejména v loňském roce, kdy k nám v důsledku války na Ukrajině začínají přicházet osoby hledající dočasnou ochranu. Tento typ povolení pobytu totiž spadá do kategorie přechodných (dlouhodobých) pobytů. V roce 2022 je tak na našem území registrováno rekordních 635 857 státních příslušníků Ukrajiny, z nichž 542 388 osob (85,2 %) má některý z typů přechodného pobytu, tj. dlouhodobý pobyt, dlouhodobá víza nebo status dočasné ochrany. Občané Ukrajiny tak dosahují téměř šesti desetin (57,1 %) z celkového počtu cizinců registrovaných na našem území.

**Graf 3: Občané Ukrajiny podle kategorie pobytu
údaje k 31. 12. 2022**



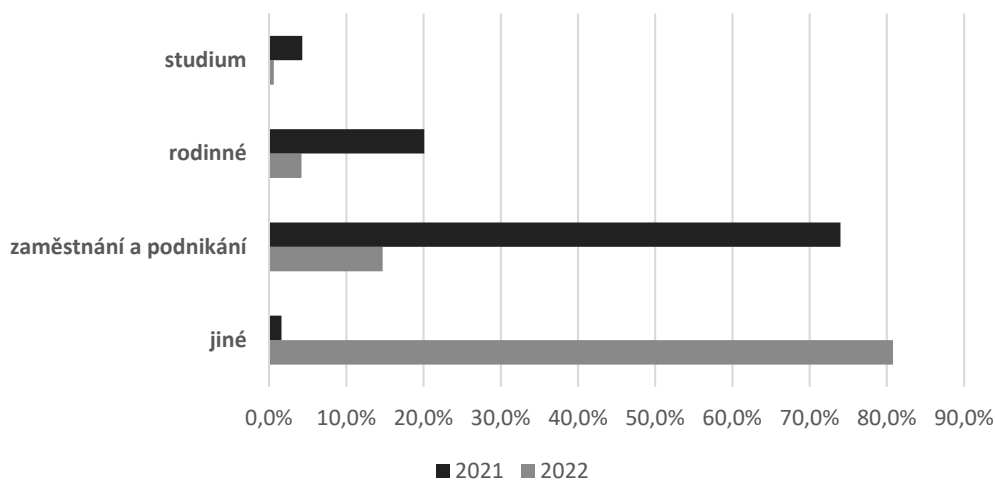
Zdroj: ŘSCP

Mezi Ukrajinci výrazně převažují ženy. Jejich podíl činil v roce 2022 56,6 %, přičemž za celou cizineckou populaci tento podíl v minulém roce vzrostl na 51,1 %.

Věková struktura ukrajinské populace u nás se liší, a to jak od věkové struktury majoritní populace, tak od věkové struktury cizinců v ČR. Je to dáno tím, že od začátku ukrajinské krize k nám přicházely zejména matky s nezletilými dětmi. Celkem 75,6 % připadalo v roce 2022 na ukrajinské občany v produktivním věku, tj. 15-64 let. Podstatně nižší zastoupení však měly ve srovnání s cizineckou populací celkem osoby v mladším produktivním věku, 25-39 let. Zatímco ve věkové struktuře za cizince celkem připadalo v loňském roce na tuto kategorii více než čtyři desetiny z celkového počtu cizinců (41,5 %), u populace Ukrajinců spadalo do této skupiny pouze 28,8 % osob. Oproti tomu podíl dětské složky u Ukrajinců (20,7 %) výrazně převyšoval relevantní podíl u cizinců celkem (16,5 %). Ve skupině poproduktivního věku, 65+, pak u Ukrajinců činil podíl jen 3,7 % (u cizinců celkem to bylo 5 %).

Podíváme-li se na statistiky podle účelů pobytu, na základě kterých k nám Ukrajinci nejvíce přicházejí, vidíme za rok 2022 výraznou změnu. Zatímco do roku 2021 převažovaly mezi účely pobytu ukrajinských občanů u nás jednoznačně „zaměstnání a podnikání“, v roce 2022 získaly drtivou převahu účely pobytu spadající do kategorie „jiné“ (80,8 %). S přílivem ukrajinských uprchlíků hledajících u nás dočasnou ochranu je evidentní, že šlo převážně o humanitární důvody. Na základě „zaměstnání a podnikání“ u nás bylo registrováno celkem 78 231 Ukrajinců, což bylo jen o 1 123 osob méně než v roce 2021. Vzhledem k významnému nárůstu celkového počtu Ukrajinců a podstatnému navýšení v kategorii účelu pobytu „jiné“, však podíl kategorie „zaměstnání a podnikání“ výrazně poklesl, a to z 74,9 % v roce 2021 na 14,4 % v roce 2022. „Rodinné důvody“ byly účelem pobytu 22 701 ukrajinských občanů s přechodným pobytem u nás, což bylo o 1 336 více než v předchozím roce. Podíl této kategorie mezi všemi účely pobytu se však v roce 2022 propadl na pouhých 4,2 %, tzn. meziročně o 16 p. b. Výrazný relativní pokles byl zaznamenán i v kategorii studium, na jehož základě pobývalo v roce 2022 u nás necelé procento (celkem 3 217) ukrajinských občanů.

Graf 4: Ukrajínští občané s přechodným pobytem podle účelů pobytu v ČR



Zdroj: ŘSCP



Z územního pohledu je zřejmé, že nejvíce ukrajinských občanů je soustředěno v našem hlavním městě. Ke konci roku 2022 jich zde bylo evidováno celkem 169 892 neboli 26,7 % z celkového počtu Ukrajinců legálně pobývajících na našem území. Na druhém místě, z hlediska počtu i podílu, byl Středočeský kraj, na jehož území bylo registrováno 97 322 ukrajinských občanů (tj. 15,3 % z jejich celkového počtu). V pořadí třetí je pak Jihomoravský kraj, s 62 574 registrovaných ukrajinských občanů (tj. s 9,8% podílem na celkovém počtu ukrajinských občanů v ČR). Na druhé straně spektra, tj. mezi regiony s nejnižšími počty i podíly ukrajinských občanů, se zařadily kraje Zlínský (16 566), Olomoucký (17 699) a Karlovarský (21 270).

V roce 2022 získalo celkem 6 453 cizinců státní občanství České republiky. Z tohoto počtu připadlo 1 573 (24,4 %) na ukrajinské občany. Počet ukrajinských občanů, kteří získali české státní občanství v roce 2022, tak ve srovnání s rokem 2021 vzrostl o 89 osob.